

واکاوی اسقاط خیار غبن و تأثیر آن در سقوط میزان غبن فاحش و افحش

صحبت الله سلطانیان^۱، محمد مهدی کریمی نیا^۲، مجتبی انصاری مقدم^۳

^۱ دکترای حقوق جزا و جرم شناسی، قاضی پیشین دادگستری، استاد دانشگاه

^۲ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم (نویسنده مسئول)

^۳ دانشجوی دکتری تخصصی علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه

چکیده

غبن در لغت به معنای فریفتن و گول زدن آمده است. در اصطلاح حقوقی، عبارت است از زینانی که در اثر عدم تعادل بین عوض معامله و ارزشی که مورد معامله واقعاً دارا بوده است، به میزان فاحش (چشم گیر) به طرف معامله؛ یعنی مغبون، وارد شده است. وظیفه فسخ معامله با تحقق شرایط، به عهده طرفی است که در معامله مغبون شده است. قانون منسوخ ضابطه مندرج بود و همه قضات رویه یکسانی داشتند. اما سپردن ضابطه ی تشخیص غبن به عرف (که بر اساس منابع فقهی صورت گرفته است)، قدری آن را دچار اشتباه در تشخیص کرده است؛ خیار غبن در اقسام مبیع عین معین، کلی در معین و کلی فی الذمه جاری می شود و بر طبق ماده ی ۴۲۰ ق.م. پس از علم به آن فوری است. در صورتی که خیار غبن، به میزان فاحش هنگام عقد، ساقط شود و پس از معامله معلوم شود که غبن فاحش بوده، باتوجه به عدم تصریح غبن فاحش در قانون مدنی، مغبون با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر، در اجرای اصل ۱۶۷ قانون اساسی و ماده ۳ قانون آیین دادرسی مدنی، حق فسخ معامله را خواهد داشت. اسقاط خیار غبن و تأثیر آن در سقوط میزان غبن فاحش و افحش موضوع اصلی این تحقیق است.

واژه های کلیدی: غبن فاحش، افحش، منابع معتبر، میزان سقوط غبن